

Árni Olafsson – eitt skúladømi

Í Dimmalætting 17. okt. og í Sosialinum 22. október hefur formaðurin í bæði Oljuráðleggingarnefndinni og í færoyysku samráðingarnefndinni um marknaðarspurningin, Árni Olafsson, eitt svar til greinina hjá undirritaða um politisku gongdina undir heimastýrslógini.

Tað skal hann eiga tókki fyrri, tí við hesum hevur ein høgt settur og virður embætismaður tikið lut í einum orðaskifti, sum stórir torvur er á eftir mínum tykki.

At Árni Olafsson so við sínum svári vil leggja lok á aftur orðaskiftið er bert harmligt. Og tvífalt harmligt er tað, at ein embætismaður við so drúgvum starvsroyndum í viðurskiftunum millum Føroyar, Danmark og umheimin, fullkomiliga noktar at víðgera høvudspurningarnar í grein míni.

Árni víðger als ikki sakina sjálva, sum í hesum føri er tey politisku viðurskiftini og logarkarmarnir millum ríkispartarnar. Ístaðin velur hann ta løttu loysnina, sum altíð hevur kóvt tað almenna orðaskiftið í Føroyum: Hann fer eftir manninum og ikki eftir bóltinum. Og tað er beinleiðis ósákligt.

Hvat kjakast vit um?

Árni Olafsson er embætismaður í Uttanríkisráðgjóðum, sum serkønur í færoyyskum viðurskiftum, og hann hevur áralangar royndir. Hvat kundi Árni ikki sagt okkum um, hvussu danska embætisverkið uppfatar tær broytingar, sum eru hendar í viðurskiftunum millum Føroyar og Danmark seinastu 5-6 árin? Og Hvat kundi Árni ikki sagt okkum um, hvussu farast kann fram, tá áhugamálini hjá Heimastýrinum og Ríkisstjórnini ganga beint móti hvørjum øðrum, sum í ES-málum, í undirgrundarmálum og í bankamálum?

Men Árni ger onki av hesum. Hann sigur okkum yvirhøvur onki nýtt, men uppreksar bert ta „officiellu versiónina“ av undirgrundarmálum. Sambært hesari er alt ein púra natúrlig gongd og alt er farið fram í fyrimyndarligum samstarvi millum partarnar – her er onki at kjakast um. Tað kundi Árni sagt í tveimum reglum og annars víst til

Statsministerið.

Men ístaðin brúkar hann stóra orku til at pilka smálutir burtúr eini grein til tess at úthóla trúvurðið hjá undirritaða. Árni átekur sær leiklutin sum skúla-meistarin, ið kallar ein óargaligan næming upp til talvuna at fáa skeld og ein peikipinn yvir fingrarnar. Hvar skal siga: Er tað nakar sum dattar sær at seta spurnartekin við ta røttu læruna?

Serfrøðingur valdast

Eg skal eisini í fyrsta umfari fegin átaka mær leiklutin sum tann óargaligi næmingurin. Eg toli væl nøkur slag yvir fingrarnar, um nakar finnur frægd í tí. Men eg ætli mær ikki at sita eftir hjá Árna. Tí hann undirvísir í eini lærugrein, sum eg als ikki havi meldað meg til, og sum eg annars trúði var avloðað og niðurløgd.

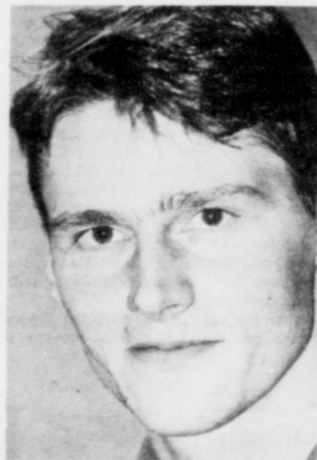
Árni víðger nevniliga mína grein sum eina serfrøðingafraðgreiðing

At Árni heftir seg við heitið „samfelagsfrøðingur“ og gjøgnum alla sína grein brúkar hetta sum eitt dømi um vána-liga standin hjá øllum „ungum samfelagsfrøðingum“, sum hann málber seg, er púra burturvið.

Her kann eg bert gera Árna vart við, at tað er ikki eitt heiti sum eg sjálvur havi sett undir navnið hjá mær, men tað er ein redaktionell avgerð hjá blaðnum. Mer vitandi er heitið samfelagsfrøðingur als ikki nakað definerað vísindaligt spjaldur og tað stendur ikki á mínum vitstíkkorti. Um Árni hevði gjørt sær ómak, kundi hann havt kannað hetta og harvið spart nógvu orku – hetta er alment tøk vitan. Eg skrivaði greinina við teirri bakgrund, at eg haldi meg hava fylgt væl við í politisku viðurskiftunum millum ríkispartarnar, og at eg kann grundgeva fyrri mínum metingum um gongdina.

nakað roknistykki, við bert einum óreingilgum svári. Tí er svarið hjá Árna Olafsson at sammeta við, at ein matematikklerari situr og rættar ein færoyyskan stíl og kollðómir hann eftir fortreytnum hjá matematikkini.

Hetta er ein grundhugsan, ið søguliga kann fæst aftur til ta sonevndu „vísindaligu positivismuna“, sum ráddi innan samfelagsvísindi upp til miðskeiðis í hesi öldini. Hendan heimsmyndin góðtekur bert ta vitan, sum kann roknast út í formulum og staðfestast í einum laboratorii – óbundið av tíð, staði og menniskjaskapnum broytingum. Í hesari heimsmyndini ber sjálvsagt ikki til at víðgera broytingar og nýggjar dimensionir í samfelagnum, tí bert serfrøðingar og embætismenn við etableraðum hugsanum kunnu taka støðu. Uppgerðin við hetta trongskeygnið er langt síðani framd á

Høgni Hoydal, sum í dag starvast sum programmedarbeiðari í Sjónsvarpi Føroya, skrivur her aftursvar til greinina hjá Árna Olafssyni »Undirgrundin eitt skúladømi – men um hvat«.

Høgni Hoydal hevur annars útbúgving í søgu og kommunikaðión

í røðini av grundgevingum fyrri, at danir høvdu ein politiskan fyrirum av at lata okk- um umsitingina av rá- evnum í undirgrundini.

handritinum, sum eg ikki gjordist varugur við, fyrr enn greinin var komin á prent. Tað eigi eg sjálvur ábyrgdina av, men tað merkir ikki – sum Árni vil vera við – at greinsskrivarin ikki kennir Heimastýrslógina og munin millum A- og B-mál. Um Árni hevði fylgt við í øðrum, sum eg havi skrivað alment um hetta mál, hevði hann sloppið undan at brúkt orku upá hesa tollu villu, sum als ikki hevur týðning fyrri grundgevingar og niðurstøður í greinini.

2. Tað er uttan íva eisini rætt, sum Árni vísir á, at danir hava ikki fingið allar inn- tøkur higartil av for- kanningunum í færoyysku undirgrundini, men bert 15-20%. Har átti eg at havi gjørt greitt, at tað var Lopransboringin, sum var í huganum hjá mær, tá eg dróg hetta fram í grundgeving- unum. Eg skal gjarna taka umrødda setning í meg aftur og takka Árna fyrri rættleiðingina, tí hesi tøl havi eg ikki sæð áður. Men hetta broytir ikki mína heildarmeting um, at danir hava fingið ein greiðan politiskan fyrirum av gongdini á undirgrundarøkinum higartil.

3. Árni dregur eisini ein setning hjá mær fram um Oljufyrirsit- ingina sum ein „forlondur armur“ hjá donskum fyrirtøkum. Her var tað eisini Lopransboringin eg sipaði til, uttan at gera tað greitt. Tá ið Árni nú hevur drigið setningin fram, og útlagt hann sum eitt álöp á starvsfólkið á Oljufyri-

Vit hava yvirtíkað umsitingina av málsøkinum ráevni í undirgrundini. Harvið hava vit fulla ábyrgd av tí, sum hendir. Men kunnu vit veruliga handla uttan at spyrja danskar myndugleikar eftir?

um undirgrund og olju. Tað hevur hon ongantíð sagt seg vera. Hon er ein roynd at gera analysur og metingar av tíðalpolitisku gongdini undir Heimastýrslógini.

Í slíkum analysum snýr tað seg ikki um at leggja fram „óreingilgar sannleikar“, sum Árni sigur, men at grundgeva fyrri analysunum og niðurstøðunum. Og ongantíð betri um aðrar metingar og analysur verða lagdar fram fyrri almenningin.

Skeivur mætistokkur

Men sambært Árna ber tað also slettis ikki til at hava eitt alment orðaskifti um yvirtøkuna av undirgrundini. Her eru tað bert serfrøðingar, ið hava rætt at úttala seg við „óreingilgum sannleikum“. Lærumeistarin Árni situr eftir øllum at døma við einum facit-lista og rættar roknistykki. Tað skal hann eisini vera vælkominn til Trupulleikin er bara, at greinin hjá mær var ikki

lærustovnum kring allan heim. Men í praksis ræður hon framvegis – og eftir øllum at døma eisini innanfyri mýrarnar á Uttanríkisráðnum í Keypmannahavn.

Oljufyrirsitning

Men staðfest vitan skal sjálvsagt ikki undir- metast sum ein av teim- um mongu lutunum í politiskum analysum og metingum. Árni heftir seg við nøkur brot úr grein míni, har hann vísir á nakrar skeivleikar

Lat meg beinanvegin geva honum rætt í summum atfinningum. Og síðani vil eg biða Árna og aðrar lesarar meta um, hvørt hesar atfinningar hava týðning fyrri tær samlaðu grund- gevingarnar og niðurstøðurnar í greinini:

1. Tað er sjálvsagt rætt at umsitingin av rá- evnum í undirgrundini er eitt B-mál í Heima- stýrslógini og ikki eitt A-mál, sum eg nevni í eini parantes. Hetta var rætt og slætt ein villa í